Førsteblad

1.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 12

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Suldal

Emne: Gamal engkultur

Bygdelag:

Oppskr. av: Johan Vikra,

Gard:

(adresse): Bråtveit

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Ein talar om eng, liaslått og heiaslått. Og langrundt Suldalsvatnet om strandaslått.

Ein har slik enggjø sener eine. Og ut eine e i heio me slåtten". Eller: eine "e i liadn me' slåtten".

Ein har og mannga ekra. t.d. Embutsekra frå Grøggedal i Bråtveit. Fjellheng har ein og her. Og garden Tjolt-eng, ein lut av Nuland.

Ein nytta ædre langorv i utslåtten. Men i siste mannsalderen har ein brukt langorv på heieslåtten. Hammalbø-Skarvam.

2 og 3 veit ikkje

4. Ein tok noko veitar somme stader i utslåtten. Men vatning av enga veit ein ikkje av.

1979

5)
Ein gjødsla enga jamt. Før på dei små heimi-jordene ein har, vart det ikkeleg med gjødsel, eller hevd, som ein sa her. Ein må hugse på ein hadde stort kritertal i dei tider ein slo så mykje i utslåttene

Geitasåla (hevda) og sauasåla var rekna til beste hevda. Dei hadde ein sommarst på bøadne. Og kyra-såla på åkern

Ein rekna med visse mengder hevd på kvart engstykke. Slik var det på åkern og.

7) Enga med frå fjøset vart godt av "hevdarekja" frå fjøset og her var jamt tjokkeng.

8.
Ein gjødsla jamt om våren. Dei køyrde ofte såla ut om vinteren på snøføret med møkkasleda, sleda med meiar under. Dei brukte dei ofte om våren på tokka og.

Møkkasleden eller

1979

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

vore nytta ut til no i
hoevane langs med
Sirdalsvatnet.

Til å breia sète
med hadde ein breitle-
fjøler, ein trella —
stav med tre tindar
frå Sjølvvakse.

Ein bruka desse i
Bråtveit ut til i kring
1910.

9)

Ein beita jamt unga,
både haust og vår.
Men grunnen var
skort frå før. Alt vart
beitt. Det einaste unda-
taks var apral-hagane.

10)

Engbeiting ser ein
ennå i hoevane
Bråtveit, Hammabø,
Litlehamnar, Kvieldal,
Nesflaten, Brattlands-
dalen og Bleskestad.

11)

På stølane jamna
en ofte kumstalene
utover. Men dyngjene
utanfor fjøset drog
ein utover i frog, kran.

12)

På stølane hadde
ein jamnast fjøs.

1979
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

I bulungane hadde ein hyrne i bulhuse med matta. Det stod ofte tett i bøggjerdet. Og heveda frå buret høgde ein oftast heim frå bøane, eller frå utheim, om våren.

13) Ein hadde kvotena i "hegnes" stundom. Ein "tala om t. d. "å hegna mellom". Og frå same tid har me nemninga "mølhegna" — eit ugjestyrkt ein ikkje brukar.

14)

Dette med hegnen er gått heilt av bruk — i den gamle tydinga då.

Men i dei seinare år har ein gjerdt inn stølar og tre med netting. Og dei 2-3 siste åra har ein gammal tala til å gjødsle dei med kunstgjødsel. Som frå Gyggedal i "Bråhuit". Eit slag "kultiurbeite" — som berre vert nytta til slått.

14) Ein har tre — utmarksstyrkte som

1979

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

3

var hegna i gamle tid
og rudda for stein og
stur. Ein gjerde då
med lange råter
som ein batt fast til
stolpane med vidjer.
Det gjorde ein og
med hegnane i utt-
marksslåtten.

I Brådvik er fleire
gamle tre. I Kvitle-
dal har me garden
Tre. Eller Slagstad-
Tre, som ein må sei.

Ein talar om
støl og, i utkanten
av bøgjerdet. Anna då
som nyåkeplass.

28)

Stølsslåtten er mest
ei saga blott". Ein har
"Ikkje nok folkehjelp til å
ta utslåtten i det heile.

Det er einaste fanna
bø-hamnam ein driv
det på den gamle
måten i Steine mon.

1979

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING